

DUURZAME, ZILTE KANSEN OP LAND, IN EEN ESTUARIUM EN OP DE NOORDZEE (OCEAN FARMING – DUURZAAM ZEEGEBRUIK)

Pionieren op land

Peter Henkemans van EcoDeco, die met steun van BioPartner Facility Support (Mibiton) bezig is met de ontwikkeling van kweeksystemen voor sponzen, is aan het woord:

“Het zien wegwijnen van een gezond rif voor de kust van Venezuela gaf de impuls om zelf te beginnen met het kweken van koraal voor het restaureren van riffen. Hiervoor hebben we een geheel nieuw principe voor een kweekstelsel ontwikkeld, de DYMICO-methode. De crux van het stelsel is dat het zeewater zeer schoon moet blijven om de organismen in leven te houden, maar dat er toch voldoende plankton aanwezig is voor vermenigvuldiging. Ik heb zelf geen ‘biologische’ achtergrond en dat zorgt voor een extra barrière, wanneer ik anderen die wel die achtergrond hebben, probeer te laten luisteren naar het idee en de mogelijkheden van het kweekstelsel.

Midden 2001 zat ik aan tafel met René Wijffels en Ronald Osinga van Wageningen Universiteit. Men probeert daar — en elders in de wereld — al jaren om sponzen in leven te houden en te kweken... Zonder succes! Zij zijn ermee bezig, omdat sponzen bijvoorbeeld anti-carcinogene

stoffen bevatten, die interessant zijn voor de farmaceutische industrie. Waarom kunnen wij dit niet oppakken, dacht ik toen. De uitdaging is om na het moeilijke koraal de veel moeilijkere sponzen te laten groeien. Hoe dicht kunnen wij tegen de natuur aankruipen?

De praktijk leert dat de sponzen inderdaad groeien, maar nog niet constant genoeg. Onze kansen liggen in het verder verbeteren van de techniek, specifiek voor deze diersoorten en het nog beter leren kennen van hun biotoop.”

Pionieren in een estuarien gebied

Jaap Vegter namens de werkgroep Geïntegreerde Kustvisserij:

“We zijn met een aantal Groningse en Friese wadvissers een ‘modelbedrijfsplan’ aan het ontwikkelen, waarin we de uitdaging aangaan om per kilo gevangen vis de onkosten, de investeringen, het energieverbruik en de belasting van het ecosysteem (zoals bodemberoering door gesleepte vistuigen) te verminderen en toch een reëel inkomen te houden. Deze doelstelling willen we bereiken met een kleiner en flexibel ‘gemengd’ bedrijf. Zo’n bedrijf heeft minder onkosten en kan inspelen op wat de zee door

Esther Luiten
projectleider Ocean Farming

Het project ‘Ocean Farming – Duurzaam zeegebruik’ maakt ruimte voor de rijkdommen van de Noordzee en de kustzone. De vraag is hoe de mariene dynamiek en de enorme variatie in natuurlijke en biologische processen en grondstoffen zijn om te zetten in ‘duurzame waarden’ voor consument en burger.

Feit is dat de Noordzee een rijk en divers systeem is. Weinigen ontkennen dat de exploitatie van ruimte en mariene grondstoffen raakt aan de ecologie en natuurwaarden van de Noordzee en de kustzone (en daarmee vaak op gespannen voet staat). In de toekomst zal de Noordzee zelfs steeds intensiever gebruikt worden. De belangstelling voor ruimte op zee en in de kustzone, voor (onbenutte) toepassingsmogelijkheden van allerlei mariene organismen (van waardevolle eiwitbron tot hoogwaardige industriële grondstof), en voor de ecologische duurzaamheid en maatschappelijke acceptatie van de exploitatie van natuurlijke grondstoffen nemen alleen maar toe. Hoe kunnen aller-

lei vormen van mariene organismen zo worden geëxploiteerd dat het niet op gespannen voet staat met het natuurlijke ecosysteem, bijdraagt aan ruimtelijke kwaliteit, en een duurzame vorm van activiteit is in alle facetten (economisch, ecologisch en maatschappelijk)? Het centrale idee van deze verkenning is dat het ‘duurzaam benutten’ van mariene organismen voortkomt uit onze systeemkennis van biologische, ecologische en andere mariene processen. Dit project ambieert dan ook een omslag in denken: niet beginnen met activiteiten en die geïsoleerd bekijken, maar nadenken over exploitatie op basis van de dynamiek en kracht van die mariene processen.

In het project Ocean Farming is gekozen voor een uitwerking van toekomstbeelden voor verschillende ‘gebieden’: op land, in een estuarien gebied en op de Noordzee. Door de gebiedsgerichte invalshoek van de Ontwerpgroepen kan men zich niet veroorloven om van uit één functie te denken. Men

moet vanuit het gebied gaan nadenken over het inpassen en combineren van functies en activiteiten. Het is aan de drie Ontwerpgroepen om de toekomstbeelden van een ‘Aquaproductiepark’ op land, voor een ‘Zeecultuurpark’ in een estuarien gebied en voor een toekomstige ‘Rijke Noordzee’ uit te werken. Vanuit de diversiteit in de verschillende Ontwerpgroepen is men met elkaar op zoek naar kansen voor ‘duurzame zilte waarden’. Het project wordt in het najaar van 2003 afgesloten met een boek en een symposium. Het project wordt uitgevoerd in samenwerking met het InnovatieNetwerk Groene Ruimte en Agrocluster en wordt medegefinancierd door de Commissie Overleg Sectorraden (COS). In dit Tussentijds Bericht is er hier aandacht voor pioniers, die elk op hun ‘gebied’ proberen om een kans voor ‘duurzame zilte waarden’ ook werkelijk te realiseren.